

**NORME**  
pentru stabilirea cuantumului remunerației  
în conformitate cu art.8 din  
“Legea privind invențiile de serviciu”

**CUPRINS**

	Nr. paginii
Introducere .....	1
<b>Secțiunea întâi: Valoarea invenției .....</b>	<b>2</b>
<b>A. Invenții brevetabile .....</b>	<b>2</b>
I. Invenții aplicate în cadrul unității .....	2
1. Generalități .....	2
2. Determinarea valorii invenției prin analogie cu o licență .....	4
3. Stabilirea valorii invenției pe baza profitului impozabil al unității.....	7
4. Estimarea valorii invenției .....	7
II. Contracte de licență, de vânzare sau de schimb .....	8
III. Brevete de blocare .....	10
IV. Ansambluri de drepturi de protecție .....	11
V. Invenții neexploatate .....	12
1. Brevete în așteptare și brevete de perfecționare .....	12
2. Invenții neexploatabile .....	12
3. Invenții a căror posibilitate de exploatare nu poate fi, încă, determinată	13
4. Invenții a căror posibilitate de exploatare nu este utilizată sau nu este complet utilizată .....	13
VI. Criterii speciale .....	14
1. Exportul și brevetarea în străinătate .....	14
2. Invenții care constituie secrete comerciale (conf.art. 14 al Legii) .....	14
<b>B. Invenții susceptibile de protecție ca modele de utilitate .....</b>	<b>15</b>
<b>C. Realizări tehnice (art.17 din Lege) .....</b>	<b>16</b>
<b>Secțiunea a doua: Cota de participare .....</b>	<b>17</b>
<input type="checkbox"/> Stabilirea obiectului invenției [a] .....	17
<input type="checkbox"/> Soluția dată obiectului stabilit al invenției [b] .....	18
<input type="checkbox"/> Sarcinile profesionale și poziția salariatului în cadrul unității [c].....	19
<b>Anularea remunerației .....</b>	<b>22</b>
<b>Secțiunea a treia: Calcularea remunerației .....</b>	<b>23</b>
I. Formula .....	23
II. Modalități de plată a remunerației .....	24
III. Încheierea perioadei pentru calcularea remunerației .....	25

## Introducere

(1) Normele servesc la stabilirea unei remunerații echitabile la care are dreptul salariatul în cazul invențiilor de serviciu pentru care angajatorul a confirmat interesul [art.7(1) din Lege], precum și în cazul realizărilor tehnice în sensul art.17 din Lege. Ele nu sunt dispoziții obligatorii, ci furnizează numai puncte de reper pentru stabilirea remunerației.

Dacă într-un caz individual anterior, practica unității a fost mai favorabilă salariatului, normele nu trebuie utilizate ca justificare a unor condiții mai dezavantajoase pentru salariat.

(2) Conform art.7(2) al Legii, decisive pentru stabilirea remunerației sunt în special valoarea comercială a invenției, sarcinile profesionale și poziția salariatului în cadrul unității, precum și aportul unității la crearea invenției de serviciu. În consecință, procedura de stabilire a remunerației este, în general, aceea că valoarea comercială este primul criteriu care se determină.

Valoarea comercială (în continuare denumită valoarea invenției) este tratată în Secțiunea întâi a Normelor. Deoarece această Secțiune se referă însă la invențiile libere, iar nu la invențiile de serviciu, trebuie efectuată o diminuare a remunerației corespunzător atât sarcinilor profesionale și poziției salariatului în cadrul unității cât și aportului unității la crearea invenției de serviciu. Această diminuare este tratată în secțiunea a doua.

Aportul salariatului la crearea invenției, care rezultă prin luarea în considerare a diminuării, se stabilește în acest caz sub forma unei cote de participare exprimată în procente.

Secțiunea a treia a Normelor tratează calculul remunerației precum și problemele referitoare la modul și durata plății.

La fiecare stabilire de remunerație trebuie să se aibă în vedere ca unul și același criteriu să nu fie luat în calcul mai mult decât o singură dată pentru creșterea sau pentru reducerea remunerației.

# Secțiunea întâi: Valoarea invenției

## A. Invenții brevetabile

### I. Invenții aplicate în cadrul unității

#### 1. Generalități

(3) În cazul invențiilor aplicate în cadrul unității, valoarea invenției poate, în general, să fie determinată prin trei metode diferite [cu excepțiile de la alin.(4)]:

a) Determinarea valorii invenției prin analogie cu o licență [alin.(6) și următoarele]. Conform acestei metode, nivelul redevenței practicat uzual pentru invențiile libere în cazuri comparabile constituie baza pentru determinarea valorii invenției.

Nivelul redevenței, exprimat ca un procent sau ca un anumit nivel monetar pe unitate sau pe unitate de greutate [conf.alin.(39)] se raportează la o anumită cantitate de referință (cifra de afaceri sau producție). Valoarea invenției este, astfel, cantitatea de referință înmulțită cu nivelul redevenței.

b) Determinarea valorii invenției pe baza profitului net al unității [alin.(12)]. Valoarea invenției poate fi determinată și pe baza profitului net al unității, obținut ca urmare a aplicării invenției.

c) Estimarea valorii invenției [alin.(13)]

În sfârșit, valoarea invenției poate să fie și estimată.

(4) În afară de metoda analogiei cu o licență, conform alin.(3)a), în cazuri individuale pot fi luate în considerare și alte metode prin analogie. Astfel, în locul analogiei cu nivelul redevenței, poate fi utilizată analogia cu prețul de vânzare, dacă este indicată o soluționare globală [conf. alin.(40)] și dacă se cunoaște prețul de vânzare asupra căruia s-a convenit de regulă - în situații

similare - cu autorii unor invenții libere.

Precizarea de la alin.(9) se aplică în mod corespunzător în ceea ce privește comparabilitatea și necesitatea de a aduce prețul de vânzare la un nivel aplicabil invenției de serviciu analizate.

(5) Alegerea uneia din metodele prezentate la alin.(3) și (4) depinde de particularitățile fiecărui caz în parte. Dacă în domeniul tehnic respectiv există valori ale redevențelor sau ale prețurilor de vânzare, convenite în mod uzual pentru preluarea unor produse sau procedee similare, atunci poate fi utilizată analogia cu o licență.

Stabilirea valorii invenției se face, cu precădere, pe baza profitului net al unității în cazul invențiilor care aduc economii sau al invențiilor de perfecționare, cu excepția cazurilor în care perfecționarea este de o asemenea natură încât cifra de afaceri realizată prin aplicarea obiectului perfecționat poate servi ca bază pentru evaluare. În plus, metoda poate fi aplicată invențiilor care se referă la produse, mașini sau dispozitive aplicate numai în cadrul unității, precum și în cazul invențiilor referitoare la procedee, de asemenea aplicate numai în cadrul unității, situație în care cifra de afaceri nu constituie o bază potrivită pentru evaluare.

Metoda determinării valorii invenției în funcție de profitul net al unității are dezavantajul că, adeseori, acesta este greu de stabilit, iar calculele pentru stabilirea sa sunt greu de verificat.

Totuși, în anumite cazuri, profitul poate fi calculat pe baza reducerii prețurilor la materiile prime, la salarii, energie, reparații sau pe baza creșterii producției.

Un alt considerent la alegerea acestei metode este acela că, în baza obligației de informare și de evidență contabilă care poate reveni angajatorului în conformitate cu legislația în vigoare, angajatorul poate fi obligat să dezvăluie metodele de evidență contabilă ale unității într-o mai mare măsură decât în cazul determinării valorii invenției prin analogie cu o licență.

Valoarea invenției se estimează numai în cazurile în care ea nu poate fi determinată folosind metodele precizate la alin.(3) a) și b), precum și la alin.(4), sau când ea ar putea fi determinată dar numai cu cheltuieli exagerat de mari (spre exemplu, în cazul protecției muncii sau al dispozitivelor de

siguranță, cu excepția acelor care sunt de uz general).

De asemenea, poate fi recomandabilă utilizarea uneia dintre metodele de calcul pentru verificarea rezultatului obținut prin utilizarea altor metode.

## 2. Determinarea valorii invenției prin analogie cu o licență.

(6) La această metodă trebuie, mai întâi, să se stabilească cât de departe se poate merge cu comparația. Astfel, trebuie să se stabilească dacă și în ce măsură există asemănare între caracteristicile care influențează nivelul redevenței.

Factorii care trebuie luați în considerare sunt, în special, următorii:

- îmbunătățirea sau înrăutățirea metodelor de lucru;
  - forma constructivă;
  - greutatea;
  - condițiile privind gabaritul;
  - precizia;
  - siguranța în funcționare;
  - reducerea sau creșterea costurilor de producție, în primul rând a materiilor prime, și/sau a duratei operațiilor;
  - creșterea sau reducerea utilității (produsului etc.);
  - dacă invenția poate fi introdusă în fabricația curentă fără probleme sau dacă sunt necesare modificări în producție sau constructive;
  - dacă este posibilă exploatarea imediată sau dacă trebuie efectuate experimentări ample;
  - creșterea preconizată a cifrei de afaceri;
  - posibilitatea de a trece de la unicate la producția de serie;
  - posibilități suplimentare sau simplificate de reclamă;
  - cotație favorabilă de preț.
- ✧ De asemenea, trebuie să se stabilească care este întinderea protecției conferită de brevetul acordat pentru obiectul invenției și dacă deținerea dreptului exclusiv are consecințe tehnice și economice pentru unitate.
- ✧ Sunt, de asemenea, frecvente cazurile în care la încheierea unui contract de licență cu o unitate mică se convine asupra unui nivel mai ridicat

al redevenței decât în cazul unui contract cu o unitate mare, cu tradiție, deoarece în cazul acesteia din urmă este de așteptat o cifră de afaceri mai mare decât la unitatea mică. Mai mult, la efectuarea comparației trebuie avut în vedere cine a suportat sau suportă cheltuielile pentru obținerea drepturilor exclusive în cazurile similare folosite pentru comparație.

(7) În cazul în care se face comparație cu nivelul redevenței plătită de regulă unui inventator pentru o invenție liberă, atunci cantitatea de referință trebuie, de asemenea, luată de la această invenție liberă; pot fi folosite drept cantități de referință cifra de afaceri sau nivelul producției.

Mai mult, trebuie avut în vedere dacă în cazuri similare stabilirea valorii cifrei de afaceri s-a bazat pe valoarea facturată a produselor finite sau pe valoarea facturii interne a produselor intermediare din cadrul unității.

Calcularea valorii invenției cu ajutorul cifrei de afaceri sau a nivelului producției trebuie, în general, să se bazeze pe cifra de afaceri efectiv realizată sau pe producția efectiv realizată.

Totuși, o cifră minimă de afaceri convenită sau o creștere a cifrei de afaceri obținută prin aplicarea invenției pot, de asemenea, să constituie o bază de calcul.

(8) Dacă o invenție influențează un aparat/dispozitiv compus din mai multe părți, stabilirea valorii invenției poate fi bazată fie pe valoarea întregului aparat, fie numai pe valoarea părții influențate. Aici trebuie avut în vedere pe ce bază este - în general - convenită licența în domeniul tehnic respectiv, și dacă partea brevetată este evaluată de regulă individual sau împreună cu întregul aparat. Aceasta depinde, adesea, de faptul dacă prin aplicarea invenției a crescut numai valoarea unei părți sau a întregului aparat.

(9) Dacă la efectuarea comparației s-a stabilit că invenția de serviciu și invenția liberă utilizată pentru comparație nu corespund în ceea ce privește caracteristicile menționate, atunci nivelul redevenței trebuie mărit sau redus în mod corespunzător. Totuși, nu este oportună reducerea nivelului redevenței pe motivul că este vorba de o invenție de serviciu; acest factor trebuie luat în considerare numai la stabilirea cotei de participare ( $C_p$ )

(10) Ca puncte de reper pentru stabilirea nivelului redevenței în diferite domenii tehnice pot fi luate - spre exemplu - valorile procentuale uzuale aplicate cifrei de afaceri în industriile menționate:

- electrotehnică-electronică ..... (0,5 ÷ 5) %;
- construcția de mașini și industria uneltelor ..... (0,3 ÷ 10) %;
- chimie ..... (2 ÷ 5) %;
- farmacie ..... (2 ÷ 10) %.

(11) În cazul unor cifre de afaceri deosebit de mari, de peste un milion de lei, poate fi avută în vedere scara de reduceri a nivelului redevenței prezentată în continuare. Totuși, în anumite cazuri, trebuie avut în vedere dacă și în ce măsură astfel de reduceri ale nivelului redevenței sunt uzuale în cazul invențiilor libere în diferitele domenii ale tehnicii.

Cifra de afaceri (lei)

- 0-1 milion ..... nicio reducere a nivelului redevenței;
- 1-3 milioane ..... 10% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește un milion de lei;
- 3-5 milioane ..... 20% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește 3 milioane lei.
- 5-7 milioane ..... 30% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește 5 milioane lei;
- 7-10 milioane ..... 40% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește 7 milioane lei;
- 10-15 milioane ..... 50% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește 10 milioane lei;
- 15-20 milioane ..... 60% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește 15 milioane lei;
- 20-25 milioane ..... 65% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește 20 milioane lei;
- 25-35 milioane ..... 70% reducere pt. cifra de afaceri ce depășește 25 milioane lei;

- 35-45 milioane . . . . . 75% reducere pt.cifra de afaceri ce depășește 35 milioane lei;
- > 45 milioane . . . . . 80% reducere pt.cifra de afaceri ce depășește 45 milioane lei;

### Exemplu.

În cazul unei cifre de afaceri de 5 milioane lei, nivelul redevenței se reduce astfel:

- până la 1 milion lei nicio reducere;
- pentru cifra de afaceri ce depășește 1 milion lei o reducere de 10% aplicată sumei de 2 milioane lei;
- pentru cifra de afaceri ce depășește 3 milioane lei, o reducere de 20% aplicată sumei de 2 milioane lei.

Deoarece nivelul redevenței este, în general, deja redus în cazul unităților individuale de foarte mare valoare, nivelul redevenței în astfel de cazuri nu trebuie redus, conform scării anterioare, dacă aplicarea invenției se face într-un singur exemplar sau dacă valoarea invenției se bazează numai pe acea parte a produsului a cărei valoare este influențată de invenție, iar această parte are deja o valoare de peste 1 milion lei. Același lucru și în cazul în care aplicarea invenției se face doar în câteva exemplare sau câteva astfel de părți ale unui produs, dacă fiecare dintre acestea au o valoare mai mare de 1 milion lei.

### 3. Stabilirea valorii invenției pe baza profitului net al unității

(12) Prin expresia “profit net al unității” [conform alin.(5) pentru aplicarea acestei metode] se înțelege diferența între veniturile obținute prin aplicarea invenției și costuri . Acest indicator se determină prin contabilizarea costurilor și veniturilor, conform standardelor de contabilitate.

În acest caz urmează să fie aplicate principiile normelor pentru determinarea prețului pe baza costurilor, astfel încât să fie - de asemenea - luate în calcul dobânda și riscurile individuale, un profit pentru efectuarea operației și - eventual - remunerația calculată a antreprenorului. Totalul astfel calculat reprezintă valoarea invenției.

La stabilirea valorii invenției costurile implicate de invenție, anterior

finalizării ei, nu se deduc.

În schimb, ele sunt luate în calcul la determinarea cotei de participare, conform celei de-a doua secțiuni a “Normelor”, adică acolo unde sunt avute în vedere costurile cu manopera ale inventatorului însuși, conform tabelului de la alin.(33) pentru stabilirea mărimii coeficientului  $c$ , și unde sunt avute în vedere alte cheltuieli anterioare finalizării invenției, conform alin.(31).

#### 4. Estimarea valorii invenției

(13) Metodele prezentate pentru determinarea valorii invenției nu dau rezultate într-o serie de cazuri, deoarece fie că nu sunt disponibile cazuri similare, fie că profitul nu poate fi stabilit.

În astfel de cazuri sau în cazuri similare valoarea invenției trebuie estimată [conform penultimului paragraf de la alin.(5) pentru aplicarea metodei folosind estimarea].

Astfel, poate fi luat în considerare prețul pe care ar fi trebuit să-l plătească unitatea pentru a obține de la un inventator o astfel de invenție liberă.

## II. Contracte de licență, de vânzare sau de schimb

(14) Dacă invenția nu este folosită în cadrul unității dar este exploatată prin acordarea de licențe, atunci valoarea invenției este egală cu venitul net obținut din licențiere. Pentru a stabili suma netă se deduc din venitul brut obținut din licențiere cheltuielile cu dezvoltarea ulterioare finalizării invenției, precum și cheltuielile ocazionate de livrarea invenției gata de exploatare.

În plus, trebuie deduse și cheltuielile datorate acordării licenței, pentru administrarea brevetului și a licenței, pentru transmiterea drepturilor de protecție, precum și alte cheltuieli legate de acordarea licenței (spre exemplu taxele, cu excepția impozitului pe profit, a cheltuielilor cu negocierea).

Mai mult, în cazul apariției unor astfel de costuri, trebuie avută în vedere o cotă corespunzătoare a cheltuielilor de regie ale angajatorului, dacă acestea n-au fost deja incluse în costurile menționate anterior.

Un alt element care trebuie avut în vedere la determinarea venitului net din licențiere este acela privind eventualul risc al angajatorului ca licențiator în măsura în care urmează să suporte cheltuieli rezultând din apărarea

drepturilor exclusive, din urmărirea contrafacerilor sau din îndeplinirea garanțiilor.

Dacă venitul pentru calcularea valorii invenției nu este bazat numai pe acordarea de licențe, ci și pe transferul de experiență specială (know-how), aceste venituri trebuie, de asemenea, deduse din venitul brut prin licențiere, dacă acest know-how nu este considerat ca fiind o realizare tehnică în sensul art.17 al Legii.

La evaluarea problemei dacă, și în ce măsură, venitul este bazat nu numai pe contractul de licență ci și pe transferul de know-how, trebuie să fie luat în considerare, mai degrabă, raportul efectiv între valoarea licenței și aceea a transferului de know-how, decât conținutul contractului de licențiere în sine.

Reducerea nivelului redevenței conform tabelului de la alin.(11) este justificată numai în cazul în care ea a fost aplicată și licențiatului angajatorului.

(15) În cazul în care calcularea acestor cheltuieli și obligații este foarte dificilă, poate fi indicat să se procedeze asemănător tipurilor uzuale de forme contractuale dintre un inventator liber, în calitate de licențiator, și angajator, în calitate de licențiat.

În practică, pe baza costurilor și obligațiilor menționate care revin unui licențiat în general (licențiat în cadrul unei licențe exclusive nelimitate), un inventator liber are

- o cotă de cca 20 ÷ 50%,
- în cazuri speciale - de peste 50%,
- iar în cazuri excepționale - chiar de peste 75%,

din venitul brut prin licențiere ce rezultă din exploatarea unei invenții.

În fiecare caz în parte, trebuie să fie avut în vedere dacă acordarea licenței se referă la licențe exclusive nelimitate sau la licențe simple și/sau limitate. În cazul acordării unei licențe exclusive nelimitate, angajatorul nu-și rezervă nici un drept de utilizare a propriei sale invenții și - în general - nici măcar vreun know-how propriu ulterior.

De aceea, în acest caz, este foarte probabil ca valoarea invenției să fie fixată la 50 % sau mai mult.

În cazul acordării unei licențe simple și/sau limitate, cu utilizarea

concomitentă a invenției de către angajator, dacă la aceasta se adaugă transferul constant al propriului său know-how, este mai mult decât probabil ca valoarea invenției să se situeze la limita inferioară.

(16) Dacă invenția este cesionată, valoarea ei trebuie, de asemenea, să fie determinată prin reducerea veniturilor brute la veniturile nete. Spre deosebire, totuși, de acordarea unei licențe, în cele mai multe cazuri nu este de așteptat să fie luate în considerare obligațiile ulterioare și cheltuielile angajatorului în calitatea sa de cedent.

Pentru determinarea veniturilor nete trebuie să fie luate în considerare toate cheltuielile pentru dezvoltarea unei invenții ulterior finalizării acesteia, pentru livrarea acesteia gata de funcționare, cheltuielile pentru solicitarea și transmiterea drepturilor de protecție, cheltuielile legate de cesionare (de exemplu taxele, cu excepția impozitului pe venitul intern net, cheltuielile cu negocierea) precum și partea corespunzătoare a cheltuielilor de regie ale angajatorului, dacă acestea n-au fost deja incluse în costurile menționate anterior.

La calcularea valorii invenției, dacă prețul cesiunii nu se bazează numai pe transmiterea dreptului de protecție ci și pe transmiterea know-how-ului special, aceste venituri trebuie, de asemenea, deduse din veniturile brute, cu condiția ca acest know-how să nu fie considerat a fi o realizare tehnică în sensul art.17 al Legii.

La evaluarea problemei dacă și în ce măsură prețul cesiunii este bazat și pe transferul de know-how, trebuie să fie luat în considerare, mai degrabă, raportul efectiv între valoarea dreptului de protecție și aceea a transferului de know-how, decât conținutul contractului de cesiune în sine.

(17) În cazul în care invenția este exploatată în baza unui contract de schimb, trebuie mai întâi să se încerce determinarea avantajului general pe care contractul îl aduce angajatorului pentru ca, ulterior, să fie determinată prin estimare cota care revine invenției de serviciu revendicate, din avantajul general. Dacă acest lucru nu este posibil, valoarea invenției trebuie estimată

conform alin.(13).

În cazul în care obiectul contractului de schimb nu-l constituie cesiunea drepturilor de protecție sau a drepturilor de folosire, ci cesiunea know-how-ului, aceasta trebuie luată în considerare la determinarea avantajului general al contractului, cu condiția ca acest know-how să nu fie considerat a fi o realizare tehnică în sensul art.17 al Legii.

La evaluarea problemei dacă și în ce măsură contractul de schimb este bazat pe transferul de know-how, trebuie să fie luat în considerare, mai degrabă, raportul efectiv între valoarea drepturilor de protecție și aceea a transferului de know-how, decât conținutul contractului în sine.

### III Brevete de blocare

(18) Brevetele de blocare constituie un caz aparte privind exploatarea unei invenții de serviciu.

Acest termen, în general, se referă la brevetele depuse sau menținute în vigoare numai pentru a împiedica un concurent să exploateze invenția și, ca urmare, să prejudicieze producția proprie curentă sau iminentă.

Astfel de brevete nu sunt aplicate deoarece, fie că un brevet similar este deja aplicat în cadrul unității, fie că, chiar fără existența unui brevet, în unitate există deja o producție corespunzând invenției sau începerea unei astfel de producții este iminentă.

În cazul în care, în cadrul unității, este deja aplicată o invenție care ar putea fi ocolită de către o invenție ulterioară și dacă efectele economice ale celor două invenții sunt aproximativ aceleași, atunci pe baza aplicării invenției anterioare pot fi obținute indicații privind valoarea invenției ulterioare.

Suma valorilor celor două invenții poate fi, totuși, mai mare decât valoarea invenției pentru invenția anterioară.

Prin estimare este posibil să fie determinată ponderea în cifra de afaceri, producție sau profit care ar putea fi obținută prin aplicarea invenției ulterioare.

Chiar dacă, într-un astfel de caz, rezultatul arată aproximativ o egalitate între cele două invenții, este oportună alocarea pentru invenția ulterioară a

ceva mai puțin de 50 % din suma valorilor celor două invenții, deoarece suma trebuie privită ca un avantaj particular al unor invenții aplicate dacă acestea au fost verificate în practică și sunt introduse pe piață. O invenție ulterioară, cu ajutorul căreia poate fi ocolită invenția anterioară, poate dezvălui o deficiență a sferei protecției invenției anterioare, deficiență care nu a fost întotdeauna luată în considerare la determinarea valorii invenției anterioare.

Pot, deci, exista motive pentru o renegociere a remunerației în conformitate cu art.9(6) al Legii.

#### IV. Ansambluri de drepturi de protecție

(19) În cazul în care pentru un procedeu sau un produs sunt utilizate mai multe invenții, deci, dacă este vorba de evaluarea uniformă a unui ansamblu general, se determină, mai întâi, valoarea acestuia care poate să includă drepturi de protecție de blocare neutilizate. Valoarea generală a invențiilor astfel determinată trebuie repartizată pe invențiile individuale. În acest caz trebuie luată în considerare influența pe care invențiile individuale o au asupra alcătuirii generale a obiectului acoperit prin ansamblul de drepturi de protecție

#### V. Invenții neexploatate

(20) Invenții neexploatate sunt acele invenții care nici nu sunt utilizate în cadrul unității, nici exploatare ca brevete de blocare, nici exploatare în afara unității prin acordarea de licențe, vânzare sau schimb. Problema valorii lor depinde de motivele pentru care nu are loc exploatarea [alin.(21)-(24)].

##### 1. Brevete în așteptare și brevete de perfecționare

(21) Brevete în așteptare sunt brevetele pentru invențiile care, la data acordării brevetului, nu sunt încă exploatare sau nu sunt încă exploatabile, dar a căror exploatare sau posibilitate de exploatare ulterioară este de așteptat. Spre exemplu, ele nu sunt exploatare deoarece trebuie să se aștepte evoluția

nivelului tehnicii până când exploatarea brevetului să fie posibilă. Astfel de invenții sunt “în așteptare” până la exploatarea lor efectivă. Ele au o valoare a invenției datorită perspectivelor semnificative privind posibilitatea de exploatare a lor. Brevetele în așteptare care perfecționează, numai, brevete existente sunt numite brevete de perfecționare.

Valoarea brevetelor în așteptare și a brevetelor de perfecționare se estimează în mod liber. Elemente de calcul, în acest scop, pot fi tipul de exploatare ulterioară avut în vedere, precum și nivelul beneficiului preconizat a fi realizat.

În cazul unei exploatări ulterioare, apar frecvente motive pentru o renegociere a remunerației, conform art.9(6) al Legii.

Problema remunerării brevetelor în așteptare exploatabile, dar care nu sunt exploatare, este reglementată de alin. (24).

## 2. Invenții neexploatabile

(22) Invențiile care nu sunt exploatare, deoarece exploatarea lor este neeconomică, și pentru care nici nu se așteaptă o posibilitate de aplicare ulterioară, nu au o valoare a invenției. Nu contează faptul că - eventual - a fost acordat brevetul de invenție; deoarece, cu toate că examinarea în cadrul OSIM se bazează pe îndeplinirea criteriilor de aplicabilitate industrială, noutate și activitate inventivă, ea nu are în vedere dacă invenția poate fi și exploatare cu eficiență economică.

Invențiile care nu sunt aplicare în cadrul unității, care nu pot fi exploatare ca brevete de blocare sau prin acordarea de licențe, vânzare sau schimb, și care nici nu au valoare de brevete în așteptare, se transmit inventatorului.

## 3. Invenții a căror posibilitate de exploatare nu poate fi, încă, determinată

(23) Nu întotdeauna este posibil să se stabilească imediat dacă o invenție este exploatabilă din punct de vedere economic sau dacă este de așteptat o posibilitate de exploatare ulterioară.

În acest scop, în multe astfel de cazuri, este necesar mai degrabă un

anumit timp pentru examinare și experimentare. Dacă și atât timp cât angajatorul examinează și experimentează invenția, iar posibilitatea de exploatare economică în acest caz nu este încă certă, în general, plata unei remunerații nu este oportună. În definitiv, cu toate că poate să rezulte posibilitatea de exploatare ulterioară, această posibilitate este - eventual - confirmată numai pe baza examinării și experimentării invenției de către angajator pe cheltuiala sa, iar în cazul unui rezultat favorabil al acestor examinări și experimentări i se oferă inventatorului prilejul obținerii unei remunerații.

Perioada stabilită pentru ca unitatea să determine posibilitatea de exploatare economică diferă în fiecare caz în parte, dar numai în cazuri excepționale va putea depăși 3-5 ani de la acordarea brevetului.

Dacă invenția nu este transmisă inventatorului după expirarea acestei perioade, atunci în multe cazuri acest fapt va fi interpretat în sensul că invenția are o valoare, chiar și în cazul în care este vorba numai de un brevet în așteptare sau de un brevet de perfecționare.

#### 4. Invenții a căror posibilitate de exploatare nu este utilizată sau nu este complet utilizată

(24) În cazul în care invenția nu este deloc exploatată sau este parțial exploatată, cu toate că ea este exploatabilă, atunci pentru determinarea valorii invenției ca parte a posibilităților economice existente pentru o evaluare realistă, vor fi luate în considerare posibilitățile de exploatare utilizate.

## VI. Criterii speciale

### 1. Exportul și brevetarea în străinătate

(25) Dacă producția internă este exportată, atunci la calcularea valorii invenției pe baza profitului net al unității, acesta se stabilește la fel ca la intern. De asemenea, în cazul exportării producției interne, la calcularea valorii invenției pe baza analogiei cu o licență, trebuie luată în considerare cifra de afaceri sau producția.

În cazul în care există și o exploatare în străinătate (ex. Producție în străinătate, acordarea de licențe în străinătate), valoarea invenției crește în mod corespunzător, desigur, dacă există și drepturi de protecție obținute în străinătate.

Și pentru străinătate, posibilitatea de exploatare neutilizată sau posibilitatea de exploatare ulterioară neutilizată vor fi aplicate pe baza aceluiași principii ca pentru intern [alin. (24)]. În cazul în care nici angajatorul și nici angajatul nu au obținut drepturi de protecție în străinătate, această zonă reprezintă un spațiu lipsit de drepturi de protecție, în care concurenții pot să devină activi; în astfel de cazuri nu se justifică, în general, acordarea unei remunerații pentru orice folosire a obiectului invenției în țara în care nu au fost obținute drepturi de protecție, și nici pentru comercializarea produsului realizat într-o astfel de țară.

### 2. Invenții care constituie secrete comerciale [art.(14)al Legii]

(26) Invențiile care constituie secrete comerciale sunt remunerate în același mod ca și invențiile protejate.

În acest caz trebuie, de asemenea, să fie luate în considerare prejudiciile de natură economică [art.14(3) al Legii] pentru salariat în cazul în care invenția de serviciu nu este protejată prin nici un titlu de protecție. Prejudiciile pot să constea, între altele, în faptul că inventatorul nu este cunoscut ca atare sau în faptul că invenția de serviciu poate fi folosită numai

la o scară redusă.

De asemenea, poate exista prejudiciu și prin faptul că, în lipsa unei protecții legale, invenția de serviciu a devenit publică prea devreme și ea este exploatată de către alți concurenți.

## B. Invenții susceptibile de protecție ca modele de utilitate

(27) La determinarea valorii invenției în cazul invențiilor de serviciu susceptibile de protecție ca modele de utilitate pot fi utilizate, în principiu, aceleași metode utilizate în cazul invențiilor de serviciu susceptibile de protecție prin brevet.

Astfel, în cazul în care valoarea invenției este determinată pe baza profitului net al întreprinderii, procedura păstrează aceleași principii ca și în cazul invențiilor de serviciu susceptibile de protecție prin brevet. Totuși, în cazul în care principiul de determinare a valorii invenției este analogia cu o licență, trebuie să fie utilizate - când acest lucru este posibil - exemple uzuale de licențe pentru invențiile susceptibile de protecție ca modele de utilitate. Dacă nu se cunosc astfel de niveluri ale redevențelor pentru invențiile inventatorilor liberi susceptibile de protecție prin modele de utilitate, pot fi de asemenea utilizate nivelurile uzuale ale redevențelor pentru invențiile brevetabile comparabile.

Trebuie, totuși, subliniat și un alt aspect al problemei: în practică, sunt frecvente cazurile în care licențele plătite în mod obișnuit pentru modele de utilitate inventatorilor liberi sunt mai mici decât acelea pentru invențiile brevetabile; această diferență are în vedere sfera mai îngustă a protecției, în general, precum și durata mai mică de protecție juridică în cazul modelelor de utilitate.

Incertitudinile privind susceptibilitatea protecției ca model de utilitate pot fi luate în considerare în detrimentul salariatului numai în cazul invențiilor de serviciu când, datorită unor dubii privind susceptibilitatea protecției ca model de utilitate, apare oportună reducerea nivelului analog al redevenței. Dacă,

Într-un astfel de caz, modelul de utilitate nu este contestat sau este apărat cu succes, există - în general - motive pentru o renegociere a remunerației conform art.9(6) al Legii. Dacă se solicită protecția ca model de utilitate pentru o invenție brevetabilă, conform art.10 alin.(1), atunci valoarea invenției trebuie evaluată ca în cazul invențiilor brevetabile. Totuși, în acest caz, trebuie luată în considerare perioada mai scurtă de protecție a modelului de utilitate.

### C. Realizări tehnice (art.17)

(28) În conformitate cu art.17 al Legii, salariatul are dreptul la o remunerație echitabilă din partea angajatorului pentru realizările tehnice care îi conferă angajatorului o poziție privilegiată și similară aceleia pentru un drept de proprietate industrială, de îndată ce angajatorul le exploatează.

Realizările tehnice care nu pot fi copiate de către terți (ex. aplicarea unor procedee secrete; utilizarea unor produse care nu pot fi analizate), îi conferă angajatorului o astfel de poziție privilegiată.

De precizat faptul că realizarea tehnică, în sine, trebuie să confere o astfel de poziție privilegiată; dacă realizarea este aplicată cu ajutorul unui dispozitiv care se bucură deja de o astfel de poziție privilegiată, atunci realizarea este aptă pentru a fi remunerată numai în măsura în care ea singură ar conferi poziția privilegiată, adică în afara unei poziții privilegiate existente deja.

La determinarea valorii realizării tehnice în sensul art.17 al Legii se aplică aceleași metode ca la determinarea valorii invenției pentru invențiile susceptibile de protecție.

Totuși, în acest caz trebuie considerată numai exploatarea efectivă de către angajator; astfel, nu trebuie luată în considerare posibilitatea de exploatare economică, neutilizată alin.(24).

Drepturile bănești nu se plătesc sau nu se mai plătesc de îndată ce nu mai există poziția privilegiată, ca urmare a faptului că inovația tehnică a devenit atât de larg cunoscută încât ea este folosită în mod legal de către concurenți.

## Secțiunea a doua: Cota de participare

(29) Din valoarea invenției, determinată conform “Secțiunii întâi”, trebuie făcută o deducere corespunzătoare pentru faptul că această valoare se referă la invențiile libere, iar nu la o invenție de serviciu.

Participarea care rezultă pentru salariat, cu luarea în considerare a acestei deduceri din valoarea invenției, se determină sub forma unei cote de participare ( $C_p$ ) exprimată în procente.

Cota de participare ( $C_p$ ) se determină pe baza mărimii următorilor coeficienți:

- stabilirea obiectului invenției [a];
- soluția dată obiectului stabilit al invenției [b];
- sarcinile profesionale și poziția salariatului în cadrul unității [c].

Pentru calcularea cotei de participare conform tabelului de la alin.(37) sunt utilizate valorile obținute pentru coeficienții [a], [b] și [c].

Dacă, în anumite cazuri, este mai indicată o evaluare între numerele întregi corespunzătoare nivelurilor individuale ale grupelor, pot fi stabilite valori intermediare adică numere fracționare (ex. 3,5).

### Stabilirea obiectului invenției [a]

(30) Contribuția salariatului la crearea invenției de serviciu este cu atât mai mare cu cât este mai mare implicarea sa în stabilirea obiectului invenției și în cunoașterea neajunsurilor și nevoilor unității.

Pot fi luați în considerare o serie de factori conform următoarelor șase categorii.

Salariatul a ajuns la invenție:

1. deoarece unitatea i-a stabilit obiectul, precizându-i, totodată, modul de soluționare . . . . . (a = 1);
2. deoarece unitatea i-a stabilit obiectul, fără a-i preciza, în mod direct, modul de soluționare . . . . . (a = 2);
3. fără ca unitatea să-i stabilească obiectul, dar prin cunoașterea neajunsurilor și nevoilor de care a luat cunoștință în decursul activității sale, acestea nefiind identificate de către el însuși . . . . . (a = 3);
4. fără ca unitatea să-i stabilească obiectul, dar prin identificarea neajunsurilor și nevoilor, chiar de către inventator, în decursul activității

- sale în unitate ..... (a = 4);
5. deoarece el și-a stabilit obiectul în cadrul domeniului atribuțiilor sale ..... (a = 5);
6. deoarece el și-a stabilit obiectul în afara domeniului atribuțiilor sale ..... (a = 6).

În cazul categoriei 1 nu contează dacă unitatea i-a sugerat direct inventatorului modul de soluționare odată cu stabilirea obiectului sau doar ulterior, cu condiția ca inventatorul să nu fi utilizat din proprie inițiativă acest mod de soluționare. Pentru cazurile în care invenția se încadrează în categoriile 3 sau 4 și dacă inventatorul a fost ulterior informat de către unitate asupra modului de soluționare, se impune reîncadrarea invenției într-o categorie inferioară, cu condiția ca inventatorul să nu fi aplicat chiar el această modalitate de soluționare.

În situația în care obiectul stabilit în categoriile 3 sau 4 depășește domeniul atribuțiilor inventatorului, se impune ca invenția să fie încadrată într-o categorie superioară. Mai mult, în cazul în care obiectul stabilit este foarte îngust, trebuie să fie luat în considerare faptul că modul de soluționare poate să fie sugerat în mod direct chiar prin această stabilire a obiectivului.

Pe de altă parte, în sensul acestui criteriu, nu pot fi considerate ca fiind o stabilire a obiectului indicații foarte generale de genul “studierea invențiilor”.

### Soluția dată obiectului stabilit al invenției [b]

(31) Pentru determinarea valorii coeficientului [b], privind soluția dată obiectului stabilit al invenției, sunt avute în vedere următoarele posibilități de soluționare:

1. soluția a fost găsită în urma unor reflecții obișnuite - din punct de vedere profesional - inventatorului;
2. soluția a fost găsită pe baza activității sau a cunoștințelor existente în unitate;
3. unitatea l-a sprijinit pe inventator prin acordarea de asistență tehnică.

Dacă toți acești factori au concurat la realizarea invenției, atunci acest coeficient are valoarea 1 ..... [b = 1].

Dacă nici unul dintre acești factori nu este identificat, acestui coeficient

i se atribuie valoarea 6 ..... [b = 6].

În cazul în care la realizarea invenției au contribuit o parte dintre acești factori, atunci acestui coeficient i se atribuie o valoare între 1 și 6 ..... [b = 1÷6].

La determinarea valorii acestui criteriu trebuie să fie luate în considerare condițiile specifice fiecărui caz în parte cu referire la semnificația celor trei factori prezentați anterior (ex. măsura sprijinului cu asistență tehnică). În sensul acestui alineat, reflecții obișnuite inventatorului din punct de vedere profesional sunt acelea bazate pe cunoașterea și experiența salariatului, pe care acesta trebuie să le posede pentru a-și îndeplini sarcinile care i-au fost încredințate.

De asemenea, prin activități sau cunoștințe ale unității, se înțeleg cunoștințele tehnice, activitățile, sursele de inspirație, experiența, informațiile etc. din cadrul unității care l-au condus pe inventator la invenție sau i-au facilitat considerabil acest lucru.

În sfârșit, prin asistență tehnică în sensul acestui paragraf, se înțeleg energia, materiile prime și dotarea tehnică a unității a căror asigurare a constituit o contribuție importantă la crearea invenției de serviciu. De asemenea, asigurarea mâinii de lucru trebuie considerată drept asistență tehnică. Nu sunt considerate a fi asistență tehnică în sensul acestui paragraf, munca depusă chiar de către inventator, precum și cheltuielile generale antrenate oricum pentru cercetare, echipamente și aparatură de laborator.

### Sarcinile profesionale și poziția salariatului

#### în cadrul unității [c]

(32) Aportul salariatului descrește cu cât prin poziția sa este mai profundă cunoașterea producției și dezvoltării unității, și cu cât este mai de așteptat - în virtutea poziției sale și a nivelului salariului său la data realizării invenției - ca el să contribuie la dezvoltarea tehnică a unității. Poziția în cadrul unității nu înseamnă poziția sa oficială, ci poziția reală a salariatului care-i revine în virtutea atribuțiilor sale efective și a cunoașterii activității unității.

(33) Salariații pot fi încadrați în următoarele grupe, în care caz cu cât este mai mare numărul de ordin al grupei cu atât sunt mai reduse așteptările de performanțe deosebite:

A opta grupă:

Cuprinde pe salariații care, în fond, nu au o calificare anterioară pentru activitatea pe care o desfășoară în unitate (ex. muncitori necalificați, muncitori auxiliari, muncitori cu calificare medie, ucenici) . . . . . [c = 8].

A șaptea grupă:

Cuprinde salariații cu pregătire tehnică ca lucrători (ex. muncitori calificați, asistenți calificați, asistenți de laborator, reglari, proiectanți), chiar dacă acestora le-au fost deja încredințate sarcini de conducere de un nivel ierarhic inferior (ex. controlori, ajutori de șef de echipă, șefi de schimb, șefi de tură). În general este de așteptat ca salariații din această grupă să-și îndeplinească cu un anumit grad de înțelegere tehnică, munca încredințată lor. Totuși, trebuie avut în vedere că, în general, nu este de așteptat ca acest grup profesional să soluționeze obiective tehnice privind proiectarea sau fabricația . . . . . [c = 7].

A șasea grupă:

Cuprinde pe salariații ca personal de conducere pentru nivelurile ierarhice inferioare ale unității (ex. șefi de echipă, maiștri șefi, șefi de atelier) sau care au primit o calificare tehnică ceva mai avansată (ex. tehnicieni de laborator, tehnicieni). Din partea acestor salariați este de așteptat, în general, ca ei să facă realizări tehnice în domeniul atribuțiilor lor de serviciu și să propună invenții tehnice simple . . . . . [c = 6].

A cincea grupă:

Această grupă cuprinde pe salariații care au primit o calificare tehnică avansată, fie la universități sau la universități tehnice, fie la institute de învățământ tehnic superior sau la colegii de inginerie sau specialități corespunzătoare, dacă ei lucrează în producție.

Din partea acestor salariați este de așteptat un interes tehnic deosebit precum și abilitatea de a soluționa anumite obiective stabilite referitoare la proiectare sau la fabricație . . . . . [c = 5].

A patra grupă:

Îi cuprinde pe aceia care-și desfășoară activitatea în funcții de conducere în producție, (șefi de proiect, de exemplu ingineri sau chimiști, care coordonează pe alți ingineri sau chimiști), precum și ingineri și chimiști care lucrează în sectoarele de dezvoltare ..... [c = 4].

A treia grupă:

Îi cuprinde pe conducătorii unui întreg sector de activitate și anume în producție pe șefii tehnici de departamente și directorii de uzină, în dezvoltare, pe șefii de proiect din cadrul birourilor de proiectare și al laboratoarelor de dezvoltare, iar în cercetare pe inginerii și chimiștii din această activitate ..... [c = 3].

A doua grupă:

Dedicată conducătorilor departamentelor de dezvoltare și conducătorilor de proiect din cercetare ..... [c = 2].

Prima grupă:

Această grupă de vârf îi cuprinde pe conducătorii unui întreg departament de cercetare al unei unități și pe conducătorii tehnici ai marilor concerne ..... [c = 1].

Grupele prezentate anterior furnizează doar niște factori orientativi. Încadrarea în diferitele grupe trebuie efectuată în fiecare caz în parte condiționat de împrejurările de fapt, cu luarea în considerare a precizărilor de la alin.(32), (34) și (35).

În cadrul unităților mai mici, spre exemplu, este frecvent cazul în care directorii departamentelor de cercetare sunt încadrați în grupele 2, 3 sau 4, în funcție de condițiile concrete, iar nu în grupa 1. În mod asemănător, încadrarea în grupe corespunzător activității în producție, dezvoltare sau cercetare nu se justifică întotdeauna, deoarece în unele unități, spre exemplu, salariații care lucrează în dezvoltare sunt mai aproape de invenții decât salariații care lucrează în cercetare.

(34) Dacă nivelurile de salarizare diferă în funcție de locul de muncă, poate

fi oportună încadrarea inventatorului într-o grupă superioară sau inferioară, deoarece nivelul de salarizare și așteptările în ceea ce privește performanța sunt legate una de alta. Aceasta trebuie luată în considerare, în special în relația dintre salariații mai tineri și cei mai în vârstă din cadrul aceluiași grup. Salariul unui salariat crește, în general, cu vârsta, în care caz, în general, factorul decisiv este acela că experiența mare, ca urmare a multor ani de activitate profesională, mărește așteptările pentru o performanță superioară. De aceea, corespunzător acesteia, este normal ca un salariat mai în vârstă, având un salariu mai mare, aparținând unei grupe specifice să fie încadrat în grupa următoare cu un punctaj inferior, în timp ce un salariat mai tânăr, salarizat mai modest, trebuie să fie încadrat în grupa anterioară cu un punctaj superior.

De asemenea trebuie avut în vedere faptul că, uneori, nu este de așteptat ca personalul de conducere să se ocupe de probleme tehnice individuale.

Uneori, în special la marile unități, personalul de conducere nu este atât de apropiat de dezvoltarea tehnică cum sunt inginerii din producție sau dezvoltare. De aceea, în astfel de cazuri, este de asemenea indicată corectarea încadrării în grupe. Studiile constituie, de asemenea, în general un criteriu de încadrare în grupe a salariatului. Cu toate acestea, nu are importanță asupra acestei încadrări, faptul că salariatul nu este angajat în unitate potrivit pregătirii sale.

Invers, trebuie - de asemenea - să fie avut în vedere faptul că salariații care au dobândit experiență tehnică mai mare fără însă a avea și studiile corespunzătoare, dar care sunt angajați în unitate și salarizați corespunzător acestei experiențe, trebuie încadrați într-o grupă corespunzătoare cu un punctaj inferior (ex. de la grupa 6 la grupa 5).

(35) Din partea salariaților care lucrează în domeniul comercial și care n-au pregătire tehnică de bază nu este - în general - de așteptat nici o contribuție tehnică.

Situația poate să difere când este vorba de așa-numitul personal

tehnico-comercial, precum și personalul comercial superior (șefi de departamente comerciale, directori administrativi și comerciali). Trebuie, deci, stabilit în fiecare caz în parte modul de încadrare a acestor persoane.

(36) Pentru determinarea cotei de participare ( $C_p$ ) este utilizat tabelul următor:

### Tabel

$a+b+c =$  3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 (20)

$C_p =$  2 4 7 10 13 15 18 21 25 32 39 47 55 63 72 81 90 (100)

în care:

$a =$  mărimea coeficientului corespunzător stabilirii obiectului invenției alin.(30);

$b =$  mărimea coeficientului corespunzător soluției date obiectului stabilit alin.(31);

$c =$  mărimea coeficientului corespunzător sarcinilor profesionale și poziției salariatului în cadrul unității alin.(32);

$C_p =$  cota de participare (aportul salariatului, în procente, la valoarea invenției).

Rezultatul însumării coeficienților  $a$ ,  $b$  și  $c$  nu trebuie, neapărat, să fie un număr întreg. Astfel, dacă pentru  $a$ ,  $b$  și  $c$  se stabilesc numere fracționare, atunci valoarea cotei de participare poate, de asemenea, să fie un număr fracționar.

Numerele 20 și 100 sunt încadrate între paranteze deoarece, cel puțin în acest caz, avem de-a face cu o invenție liberă.

### Anularea remunerației

(37) În cazul în care cota de participare este foarte scăzută și în plus dacă valoarea invenției este de asemenea scăzută, drepturile bănești care trebuie să fie stabilite conform normelor prezentate anterior pot scădea la un nivel simbolic sau pot înceta totul.

## Secțiunea a treia: Calcularea remunerației

### I. Formula

(38) Calcularea remunerației pornind de la valoarea invenției și cota de participare poate fi efectuată pe baza următoarelor formule:

$$R = V_I \times C_p$$

în care:

R = remunerația care trebuie plătită

$V_I$  = valoarea invenției

$C_p$  = cota de participare în procente

Calcularea valorii invenției utilizând analogia cu o licență poate fi efectuată pe baza următoarei formule:

$$V_I = Q_R \times N_R$$

în care:

$V_I$  = valoarea invenției

$Q_R$  = cantitatea de referință

$N_R$  = nivelul redevenței în procente.

În această formulă cantitatea de referință ( $Q_R$ ) poate fi o sumă de bani sau un număr de unități (produse). În cazul în care cantitatea de referință este o anumită sumă de bani, atunci nivelul redevenței este un procent (ex. 3% din 100.000 RON).

În cazul în care cantitatea de referință este un număr de unități sau o unitate de greutate, atunci nivelul redevenței este o anumită sumă de bani per unitate sau per unitate de greutate (ex. 0,5 RON per unitate sau per unitate de greutate de produs comercializat).

În final, pentru calcularea drepturilor bănești utilizând analogia cu o licență, rezultă următoarea formulă:

$$R = Q_R \times N_R \times C_p$$

Cantitatea de referință poate să se refere la întreaga perioadă de

protecție (sau la întreaga perioadă altfel considerată conform paragrafului 41) sau la o anumită durată repetabilă periodic (ex. un an); în consecință, remunerația (R) pentru toată perioada de calcul sau pentru o anumită durată ( $R_A$  în cazul unui calcul anual) rezultă conform aceleiași formule cu luarea în calcul a valorii pentru  $Q_R$  corespunzătoare perioadei alese.

Dacă, spre exemplu, remunerația este calculată utilizând analogia cu o licență în asociere cu cifra de afaceri, atunci formula de calcul a remunerației se obține prin înlocuirea termenului  $Q_R$  cu CA (cifra de afaceri):

$$R = CA \times N_R \times C_P$$

sau în cazul calculului anual

$$R_A = CA_A \times N_R \times C_P$$

Exemplu: La o cifră de afaceri anuală de 400.000 RON, un nivel al redevenței de 5% și o cotă de participare  $C_P$  de 25%, deoarece  $[a] + [b] + [c] = 11$ , rezultă următoarea valoare a remunerației anuale:

$$R_A = 400.000 \text{ RON} \times 0,05 \times 0,25 = 5000 \text{ RON}$$

## II. Modalități de plată a remunerației

(39) Remunerația poate fi acordată sub forma unei participații continue. În cazul în care determinarea acesteia se bazează pe cifra de afaceri, pe nivelul producției sau pe profitul net al unității, ea se calculează în mod operativ pe baza costurilor postcalculate.

În astfel de cazuri este recomandabilă o înțelegere anuală, pe baza căreia - în măsura în care este oportun - trebuie efectuate plățile parțiale corespunzătoare. În cazul în care invenția de serviciu este exploatată prin acordarea de licențe, atunci plata remunerației trebuie, în general, adaptată plăților pentru licențe.

Uneori poate fi oportună plata unei singure sume fixe sau a mai multor sume fixe (remunerație prin sume fixe).

Aceasta se aplică, în special, în următoarele cazuri:

- a) dacă este vorba de invenții de valoare mai modestă, pentru care o înțelegere anuală nu pare adecvată datorită costurilor pe care le implică;
- b) dacă invenția de serviciu este exploatată ca brevet în așteptare sau ca

brevet de perfecționare;

c) dacă inventatorul invenției de serviciu se află într-o astfel de poziție în care poate exercita o influență decisivă asupra utilizării invenției sau asupra dezvoltării de alte invenții înrudite în cadrul unității, atunci se recomandă - de asemenea - plata remunerației sub forma unei sau mai multor sume fixe pentru a preveni conflictele de interese.

În practică apare, uneori, o combinație a celor două tipuri de plată deoarece licențiatul efectuează o singură plată, în timp ce licențiatorul are în mod continuu o participare la câștigurile obținute pe baza invenției. Un astfel de aranjament poate, de asemenea, să constituie o modalitate adecvată de plată a remunerației.

(40) În practică doar un număr mic de brevete sunt menținute în vigoare pe toată durata legală de 20 de ani.

Pentru invențiile brevetabile în practică, s-a dovedit de multe ori că este potrivit ca, în cazul remunerației prin sume fixe, să se ia în general ca bază pentru stabilirea unei singure plăți fixe a remunerației durata medie de menținere în vigoare a brevetului de o treime din durata teoretică maximă, adică de 6-7 ani.

În cazul unor modificări considerabile ale condițiilor care au fost decisive pentru stabilirea sau fixarea remunerației, angajatorul și salariatul pot - în conformitate cu prevederile art.9(6) - să-și solicite reciproc renegocierea acesteia.

### III. Încheierea perioadei pentru calcularea remunerației

(41) Perioada pentru calcularea remunerației, în cazul unei plăți continue, se încheie - în general - când protecția prin brevet a invenției a încetat.

În cazuri excepționale, criteriul oportunității acordării unei remunerații poate, de asemenea, să justifice efectuarea unor plăți după încetarea

protecției prin brevet. Aceasta se întâmplă, spre exemplu, când o invenție a fost exploatată în mod efectiv numai în ultimii ani ai perioadei de protecție, iar poziția avantajoasă pe piață conferită titularului pe durata de viață a brevetului dăinuie mai mult datorită unor împrejurări speciale. Astfel de împrejurări speciale pot să fie, spre exemplu, acelea în care invenția brevetată se referă la un procedeu pentru a cărui aplicare sunt necesare o dotare tehnică și calificare care nu ar fi neapărat la îndemâna concurenței, la data încetării drepturilor de protecție.

(42) În situația în care brevetul de invenție este pe cale de a fi anulat, angajatorul este obligat să mai plătească încă remunerația până la publicarea hotărârii definitive și irevocabile de anulare, deoarece până la acea dată angajatorul a avut o ocazie reală de folosință precum și o poziție comercială privilegiată, pe care nu le-ar fi avut în absența preluării dreptului.

Anularea efectivă sau probabilă a brevetului de invenție este echivalentă cu anularea efectivă a posibilității de revendicare a remunerației în cazul în care obiectul protecției și-a pierdut efectele economice anterioare într-o astfel de măsură încât nu mai este de așteptat ca angajatorul să plătească remunerația. Acesta este, în special, cazul când concurența încalcă dreptul exclusiv fără a se teme de o acțiune în contrafacere.